

FÜZESABONYI

A VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

Juhász Gyula

Karácsony felé

*Szép Tündérország támad föl szívemben
Ilyenkor decemberben.*

*A szeretetnek csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű ígézet,
Ilyenkor decemberben.*

*...Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem a sebet a szívemben,
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.*

*...És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorúan nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak, s higgyünk
rendületlen,
S ne csak így decemberben.*

A város lakosainak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kíván a Város Képvisező-testülete és Polgármesteri Hivatala

Ünnepvárás

*"Szalma közt fagyottan áll a
kert füzes mélyén a kút
intve dermedt jégszakálla
hogyan az év, mint óra fut..."*

(Babits Mihály)

December nemcsak az álomba merülő természetkődös-fagyos és havas hónapja, hanem az ünnepváró és az esztendőt záró készülődés időszaka is.

Ünnepnapok nélkül - ahogy már az ókori görögök híres bölcselője Démokritosz is megállapította - olyan sivár, örömtelen az élet, mint a hosszú vándorút vendégfogadók nélkül.

Az ember természetében van, hogy szeret ünnepelni. A hétköznapi fáradtsága még a lélekkel végzett munkára is szürke porréteget von, hát még a lélek nélkülire! Egy-egy ünnep: üde, tavaszi lehelet, elfújja a port, a szürkeség helyébe piros örömet hoz. (A naptár-csinálók jó lélekismerők voltak, amikor piros betűvel jelölték meg az ünnepeket. Figyeljük meg magunkat: milyen felragyogó szemmel vesszük észre az átlapozott új naptárban az ünnepeket!) Nem szólva az ünnepek hatásairól, gondoljunk csak arra, mennyire át tudja alakítani kedélyünket egy-egy nagy ünnepünk.

December és január számtalan emelkedettebb alkalmat kínál a szürke hétköznapi feloldására. Advent - a várakozás, a készülődés időszaka - okot kell, hogy adjon az elgondolkozásra, a figyelemre saját magunk és embertársaink iránt. Hisz erre a modern zaklatott világban mind kevesebb alkalom adódik. De mikor is lenne erre lehetőségünk, ha nem decemberben, amikor a szeretet ünnepe felé közelünk, vagy amikor az év lezárásához, búcsúztatásához érünk.

Nagykarácsony estéje ama kiemelkedően jeles ünnepünk, amely a békés és bensőséges hangulatával az egész társadalmunkat meghódította. Korunk türelmetlen civilizációja is kénytelen előtte meghátrálni. Karácsony estéjén mindnyájan felidézünk magunkban a kis názáreti Jézust, de eszünkbe jutnak gyermekkorunk felejthetetlen karácsonyai, hétköznapijai, örömei, otthonunk és szülőföldünk melegsége.

Ez a melegség a megbékélés melegsége kell, hogy legyen, nemcsak ünnepnapokon, hanem a hétköznapiakon is, ahogyan egy adventi ének mondja: Békesség földön az embernek!

Átlépve évezredünk utolsó esztendéjét, mit is kívánhatnánk mást, mint békességet, megbékélést egymásnak, magunknak.

Bán Anetta

Karácsony az erdőben

(mese gyermekeknek)

Az erdőlakó állatok karácsonykor ajándékokat készítenek egymásnak. A nyuszi nagyon szép ajándékokat akart adni a barátainak, de mindegyiknek nem lehetett. Ők is, mint az iskolások kihúzták egymás nevét, és csak annak készítettek ajándékokat.

Végre eljött a nagy nap. Az erdőben volt egy hatalmas tisztás, ott szokták megtartani az állatok a karácsonyt. All a tisztáson egy százéves fa, annak a mély odvába teszik bele az ajándékokat. Mindenki izgatottan várja, hogy mit ad neki a pajtása. A nyúl az őzikenek egy szép rajtot készített, még egy írás is volt rajta: Boldog karácsonyt őzike! Aláírás: Nyuszi. A maci a nyuszinak sok piros répat és egy csikos sálat adott, amit macimama kötött. A bagoly egy hódnak egy szép könyvet ajándékozott, aminek az volt a címe: Az erdei állatok gyógyítása. A hód a macinak egy üveg mézet vitt az erdei Icike-picike ABC-ben, mert tudta, hogy a maci szereti a mézet. A csiga a teknősbékának egy teknősbékapáncél tisztítót adott. És így tovább. Addig-addig, hogy megtelt a százéves fa odva.

Az állatok izgatottan gyülekeztek a tisztáson, ahol már állt egy feldíszített karácsonyfa. Úgy ragyogott rajta a sok dísz, mint az égen a csillagok. A brémai muzsikások szép karácsonyi zenét játszottak.

- Uhu, uhu! Egy kis csendet kérek! - szólt a bagoly. - Megkérem Inci mókust és Finci mókust, hogy menjenek a százéves fa odvához, és adogassák ki az ajándékokat. A két mókusnak nem kellett kétszer mondani. Febúsztak az odúhoz, hogy kivessék a sok mindent. De rémülten kiáltottak fel: - Hiszen itt nincsen semmi! Hová tűnt a rengeteg ajándék? Közben Inci még le is mászott az odú mélyére, de ott sem járt szerencsével.

- Az lehetetlen! - szólt a nyuszi. - Ki művelhetett velünk ilyen gonoszsgót? Az állatok nagyon szomorúak és tanácstalanok voltak. Végül a bölcs bagoly az mondta: - Kérdezzük meg a Mikulástól, ő mindent tud.

Így is történt. A holló elrepült érte, de a Mikulás olyan mélyen aludt, hogy nem tudták felkeltetni. Amnyi ajándékot kellett széthordani december elején a gyerekeknek, hogy rettenetesen elfáradt.

- Akkor kérdezzük meg Hóapót! - javasolta az őzike. Nyuszi egy pillanat alatt megjárta az utat. Szomorúan mondta: - Ő csak akkor tud segíteni, ha már leesett az első hó, és most ez még nem történt meg.

- Talán Karácsonytündér tud valamit. - töprengett hangosan maci. - Hívjuk együtt! Karácsony tündér gyere már, szükség van ma éjjel rád! Eltűnt a sok kedves ajándék, pedig ki kell osztani ma még. Gyere, gyere, gyere hát, nagyon, nagyon várunk rád!

Abban a pillanatban ott állt előttük a tündér, és kedvesen mondta: - Segítetek nekem szívesen. Menjétek a rókaükhöz! Kérdezzétek Róka Vilit és Farkas Marcit! Amilyen gyorsan jött a tündér, olyan gyorsan távozott. El is indult egy küldöttség a rókaükhöz. A maci, az őzike és a nyuszi mikor odaértek, hangosan bekiabáltak: - Róka Vili, Farkas Marei, gyertek ki, beszédünk van veletek!

- Mit akartok, minek jöttetek ide? Most ott kellene lennetek a tisztáson a karácsonyi ünnepségen. - nézett ártatlanul a vörös bundájú.

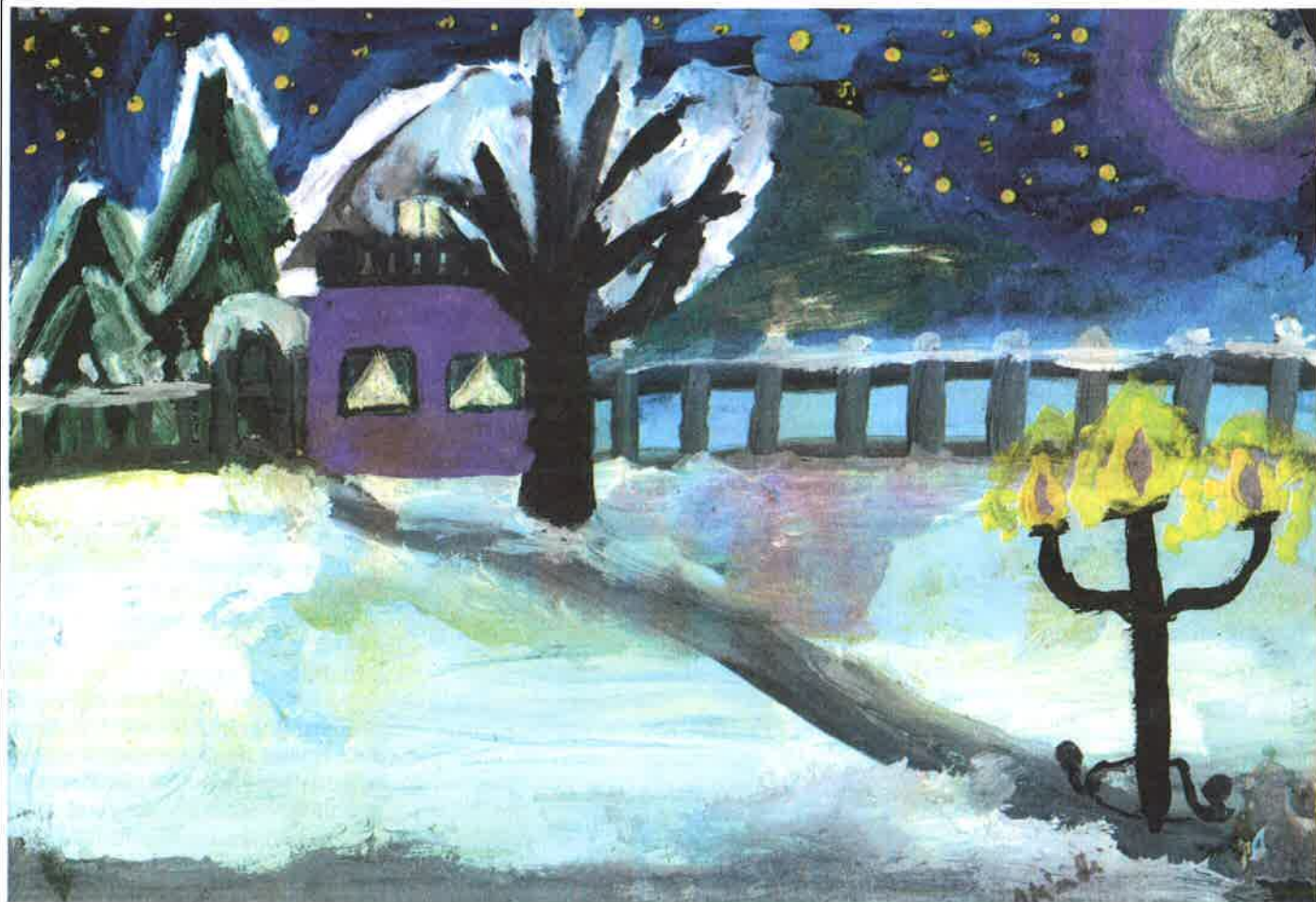
- Igen, igen, ott is lemnék, de valaki elvitte az összes ajándékot. Nem tudod véletlenül, hogy ki volt az? - dörögte a maci. Elkezdett dadogni a két jómadár. - Mi, mi nem tudunk semmőről, mi nem voltunk.

- A bölcs bagoly azt mondta, hogyha bevalljátok, hogy ti voltatok, és többet ilyet nem tesztek, akkor az állatok megbocsátanak nektek. Nos mi a válaszotok? - kérdezte a nyuszi. Válasz helyett a két koma egy nagy füles kosárban kihozta a sok ajándékot. Majd fellelték a kis kosíra, amit az őzike húzott egészen a tisztásig. Ott a róka és a farkas azt mondta: - Bocsássátok meg nekünk! Megígértük, hogy többet nem csinálunk ilyen rosszat. Az állatok összedugták a fejüket, hogy mit tegyenek. Végül a bölcs bagoly szólalt meg.

- Ma van karácsony, a szeretet ünnepe. Mi megbocsátunk nektek, gyertek, ünnepeljétek velünk! Szeressük egymást, legyen nyugalom és béke! Boldog karácsonyi ünnepet minden erdőlakónak!

Az állatok örömmel bontogatták fel a csomagokat, és hogy hogy nem, még a róka és a farkas is kapott ajándékot. Ha ott lettünk volna, talán még nekünk is jutott volna.

Petrény Bernadett és az anyukája

Festette: Tóth Nándor (1998)

Pályázati felhívás **„Gyerekek az épített és természeti környezet** **védelméért”**

címmel ismét meghirdeti hagyományos pályázatát a
Város- és Faluvédők Szövetsége
8-18 éves diákok számára.

Pályázni lehet írásos és képzőművészeti kategóriában a következő témakörökben:

1. Milyennek szeretném látni lakóhelyemet?
2. Lakóhelyem (vagy közvetlen környéke) nevezetes épülete, népi emléke, amely megérdemli, hogy felhívjam rá a figyelmet.
3. Lakóhelyem temetőjének megőrzésre érdemes síremlékei, emlékművei, építményei.
4. Ipartörténeti, közlekedési emlékek környékünkön.

Pályázatunkra nem "könyvszagú" leírásokat várunk, hanem önálló megfigyeléseket, önálló véleményeket.

Az írásos pályaművek terjedelme 5-15 A/4-es oldal lehet mellékletek nélkül. A pályamű értékét növelhetik a témához kapcsolódó fotók, rajzok, térképvázlatok.

A képzőművészeti pályázatok tetszőleges technikával (rajz, festmény, linó- és fametszet, makett, stb.) készülhetnek. Pályázni lehet egyénileg és csoportosan is. A pályázatok elbírálása korcsoportonként, kategóriánként és témakörönként külön-külön történik.

A pályázatok benyújtási határideje: 1999. december 31.

Cím: Város- és Faluvédők Szövetsége 1126 Budapest, Szoboszlai u. 2-4.

A pályadíjak: I. díj 4.000 Ft, II. díj 3.000 Ft, III. díj 2.000 Ft

A pályázattal kapcsolatban bővebb felvilágosítás a Szövetség irodáján Tálás Annától (tel: 06-1-201-5808) kérhető.

Mire a falevelek lehullanak ...

II. rész

A Füzesabonyi Híradó előző számában elkezdtünk egy új sorozatot, amely a világháborúk füzesabonyi vonatkozásait kívánja bemutatni. A cikkünk záró szakaszában a községi elöljáróságnak szóló egri főszolgabírói körrendeletet írtam le, amit a rekvirálások hatékonyabb szervezése érdekében fogalmaztak meg.

A katonákat példás gyorsasággal vonultatták be, a frontokon elszünetelt nélkülözéseiket, nyomorúságos életüket már sok forrásból ismerhetjük. Az itthon maradottakra is egyre nehezedő teher, nélkülözés hárult:

Már az I. világháború I. szakaszában a gazdaságokban asszonyok, lányok, öregek, 12-14 éves gyerekek végezték a szántás, vetés, a betakarítás munkáit.

A bevonultatott férfiak hiányát nagyon megérezték a családok. A földeket elleppte a gyom, késett az aratás, az asztagok behordása, a cséplés. Jelentős kárt okozott 1915 augusztusa végén a 2 hétig tartó eső. A terméshozamok a háború előttinek a felére estek vissza, viszont az ipari termékek árai a többszörösére emelkedtek.

1915 augusztusában ismét két korosztályt rendeltek sorozásra és a korábbi sorozásoknál kimaradtak felülvizsgálatát rendeltek el. Míg korábban 20-25 főből 7-8-an voltak alkalmatlanok, a felülvizsgálások után ez a szám lecsökkent 4-5-re.

1916 februárjában a hadkötelezettség korhatárát felemelték 50-ről 55 évre, de még ez sem volt elég. Az év nyarán bevonultatták a népfelkelők egy részét is, 60 éves korig.

1915 tavaszától három éven át Füzesabonyban állomásoztak a 67-es császári és királyi közös gyalogezred katonái. A fél ezrednyi alakulat felvidéki szlovákokból állt. A 8-10 kiképzőtiszt végig a faluban maradt. A legénység, ill. az egy-egy ciklushoz tartozó tisztjelöltek 6 hónapi, később már csak 12-16 heti kiképzés után kerültek ki a frontra. A mintegy 5-600 fő, családokhoz volt kihelyezve, házanként 2-3-an. Csak szállást kaptak, ételmezésüket saját konyhájuk útján biztosították. A kiképző tiszt parancsnoksága a Mátyás király úton, Bocsi Sándor lakásán volt, a konyhát és az élelmiszerraktárakat is oda telepítették. Minden reggel a község háza előtt téren egy kürtös fújta a sorakozót a reggelihez. A fekete kávéból és a "profuntból" álló reggeli után 7 órakor a legénység tagjai felvételezték a fegyvert, majd zárt rendben a községi legelőre, a kiképzés helyére vonultak. A gyakorlatról fél 12-kor jöttek be és sorakoztak az ebéd kiosztásához (rendszerint egytál étel), majd mindenki a szállására

vonult. 14 órakor újból sorakozót fújtak, és a fegyvereket felvéve ismét a gyakorló térre meneteltek. A foglalkozás 17 óráig tartott. Zárt egységekben, nótázva jöttek haza, megvacsoráztak és a szállásra mentek. A takarodó után a katonák már nem hagyhatták el a házakat. Este 10 h körül a parancsnokságról egy parancsnok és 6 fős őrség indult el, járták a falu utcáit, ellenőrizték, hogy katonák takarodó után az utcán vagy a kocsmában ne tartózkodjon. A helyi katonai szervezet 1918. novemberében felbomlott, a katonákat szélnak eresztették, mindenki mehetett haza - mondta Bartholy Zoli bácsi / Dózsa György u. 76./, aki Lócséról került Egerbe a 67-esekhez.

1915-ben érkezett először egy 60 fős osztrák leánycsoport Füzesabonyba. A 8-10 éves gyerekek két osztrák tanítónővel jöttek június első napjaiban, és az iskolaév kezdete előtt, augusztus utolsó napjaiban utaztak el. A két tanítónő egy-egy tanítócsaládnál / Révész Kálmán és Bögös Ferenc /, a tanítványok házáknál voltak elhelyezve. Reggelenként a két tanítónő összehozta a növendékeket és a vasúton túli Berekbe - amely a falu pihenőhelye volt - vitte őket játszani, sétálni. Délben visszajöttek ebédelni. A gyerekek családtagként éltek, étkeztek, a szállásadó gondozta őket, csekély térítés mellett. Bekapcsolódtak a magyar gyerekek játékába, tanulgattak magyarul, vidáman teltek napjaik. Évekkel később is szeretettel gondoltak vissza az itt töltött nyári szünetükre - képeslapjaik szerint.

1915 nyarán már nemcsak katonák, osztrák gyerekek, hanem hadifoglyok is voltak a faluban. A pusztaszikszói gazdaságban mintegy 150 olasz, a belső majorban pedig 100-200 orosz hadifogoly is dolgozott. A két érseki majorba kihelyezett foglyok elszállításáról, ételmezéséről az ottani vezető intéző, Turner Dezső és Ficzer György gondoskodott, ők intézték a foglalkoztatásukat is. A munkát közvetlenül egy konvenció cseléd, a kertgazda irányította, aki egy szlovákul tudó béresgyerek tolmácsolásában adta ki az utasításokat.

A nagyobb parasztgazdaságokban is voltak hadifoglyok. Az elöljáróság kidoboltatta, hogy amelyik gazdának igénye van munkásra, nyújtson be kérelmet. Amennyiben ezt jogosnak találták, a legközelebbi fogolytáborból a megyei illetékes katonai parancsnokság a munkára jelentkezőket kihelyezte.

Zele Imréné családja / Zrínyi út /, gazdasági munkára 1916-ban kért hadifoglyot, mert a család fő orosz hadifogságba esett, a feleség terhes, a szülők idősek voltak, így ők már nem tudták elvégezni a

nyári teendőket. A szerb az idős apóssal járt ki a határba, segített az időszerű munkákban.

A családokhoz kihelyezett hadifoglyok teljes ellátását a gazda biztosította, ő rendelkezett velük, milyen munkát végezzenek. A kihelyezett parancsnokságtól egy csekély összegű zsebpénzt kaptak a foglyok. Szabad idejükben 5-10-en összejöttek, anyanyelvükön beszélgettek, megfárgyalták a híreket, az otthon maradottakra gondolva reménykedtek a mielőbbi hazajutásban. Általában családtagként éltek.

1918 végén az orosz hadifoglyok már mehettek haza, de a Gál Jánoséknál / Mátyás király u. / lévő spanyolnáthában megbetegedett. Ő betegen nem akart elindulni, így kérte a szállásadót, hogy míg felgyógyul, hadd maradjon a családnál. Sajnos nem gyógyult meg, meghalt azon a télen. Gálék, családtagként temették el. Előfordult, hogy ugyanannál a családnál hadifogoly, kiképzés alatt álló szlovák katonák és osztrák gyerekek is voltak. A vasárnapi ebédnél együtt ült az asztalnál a magyar, tót, német, orosz, nem volt békétlenség. A háború utolsó évében tömegessé vált a barátkozás a fronton is a szembenálló alakulatok között.... A katonaszökevények száma csaknem elérte a félmilliót.

1916-ban a munkaerőhiány miatt ország-szerte veszélybe kerültek a tavaszi munkák. Márciusban a gyöngyösi császári és királyi 6. huszárezred pótszázadának parancsnoksága Heves vármegye községeknek katonai lovakat utalt ki, mintegy négy hétre, a mezőgazdaság időszerű teendőihez. Hadifoglyok mellett tényleges katonákat is kihelyeztek az aratáshoz. Füzesabonyba több mint félszáz családhoz, 60 fő érkezett Kutenbergből, a 60. császári és királyi közös gyalogezredtől. Ilyen családok voltak: a Szabó Imréné, Antal Jánosé, Sári Béné, a Kakuk Sándoré. A megváltozott hadi helyzet miatt egy részüket július közepén visszarendelték az ezredükhöz, a többiek a hónap végéig maradtak.

A háború alatt tovább folyt az iskolai oktatás, bár nem folyamatosan, főleg télen, a tüzelőhiány miatt voltak rövidebb szünetek. Néha tanító sem volt és a vizsgák is elmaradtak - emlékszik Csányi Imréné, Annus néni / Baross u. / - Nagyon mérges voltam, mert Petőfi és Arany verseket tanultam meg, de a fellépés elmaradt. Ócska vászonlepedőkből, agyonmosott ingekből tépést csináltunk, az volt a mi kézimunkánk. Fényképeket is készítették rólunk, az iskola udvaron - három osztály van rajta.

Március 15-ét mindig megünnepeltük. A tanító néni előtte elment egy nagyon öreg, összetöpörödött bácsihoz, Mlinkó bácsihoz, - aki részt vett a szabadságharcban - és

meghívta az ünnepségünkre. Mi iskolások a vasúthoz közeli erdőbe, a Berekbe a honvédelmi múzeumhoz vonultunk, ahol megemlékeztünk a 48-as hősofrról, verseket szavaltunk, a dalárda a Nemzeti Dalt adta elő.

A piactéri iskola egy részét igénybe vette az egri kórház, a lábadozó betegek kihelyezésére. Az itt meghalt sebesülteket, a községben elhalálozott hadifoglyokhoz hasonlóan, a falu temetőjében temették el.

A munkásmozgalom első hírei az eljáró munkavállalók útján jutottak el Füzesabonyba, de csak nagyon szűk körben terjedtek tovább. Tudatosabb szervezőmunka 1917 közepe után indult meg, amikor Hídvégi Pétert - a fronton szerzett sebesülése miatt - a katonai szolgálat alól felmentették, és hazatérve korábbi munkahelyére, Budafokra került. Kapcsolatba lépett a MÁV Északi Főműhely szakszervezeti vezetőivel, Pásztai Károllyal és Korényi Vilmostal, akik szervezési feladatokkal bízták meg Hídvégit.

Tevékenységük eredményeként csaknem minden dolgozó a szakszervezeti szövetség tagja lett. Kiharcolták, hogy a munkaidőt egy órával csökkentsék, majd elérték a szombat délig tartó munkát. Később különvonatokat indítottak a munka befejezéséhez igazodva, így a legtöbb dolgozó, családja körében tölthette vasárnapját. Hídvégit követve pár hét múlva Kerekes Sándor is bekapcsolódott a szervező munkába, aki a pályafenntartásnál dolgozott. Együtt jártak be a Szociáldemokrata Párt budapesti Conti utcai központjába.

Blau Ernő vasúti mérnök, képzett és jól tájékozott régi mozgalmi ember volt, szabad idejét a nagyobb városokban folyó szervező munka eredményeinek felmérésére és füzesabonyi alkalmazására fordította. Jó kapcsolatai voltak a diósgyőri vasgyári és a salgótarjáni szakszervezeti vezetőkkel.

1918 novemberének utolsó napjaiban megalakult a helyi Nemzeti Tanács. Magva Hídvégi, Kerekes és Kácsor Antal asztalos volt.

1918 októberében a magyar ellenzék vezetői a háború befejezését, a fegyverszünet megkötését követelték. Október 17-én - részben belső politikai nyomásra, részben a katasztrófális katonai helyzet miatt - Tisza István gróf, min. elnök a képviselőházban elismerte, hogy a központi hatalmak elvesztették a háborút. November 2-án Padovában Wéber tábornok az Osztrák-Magyar Monarchia nevében aláírta a nov. 4-én életbe lépett fegyverszüneti

megállapodást. A Monarchia katonai alakulatait visszavonták az 1914-es határok mögé.

A háború súlyos veszteségeket okozott az országnak. Magyarország - az 1914-es határok mögöl - mintegy 3,8 millió katonát küldött a harcterekre. Ebből elesett 661 ezer, megsebesült 743 ezer, fogságba esett, eltűnt 734 ezer - összesen a mozgósítottak több mint a fele. Füzesabonyban a bevonult kb. 1250 főből 90-95-en fogságba estek, 235-240-en megsebesültek és 136-an meghaltak.

Az I. vh. következményei: Európában legtöbb háborúban érintett államában törvényesen rendezték a hadirokkantak és hadiárvaik járandóságát. Magyarországon

mélynek, ill. családtagjának 800 négyeszőgöl földet juttattak / proletárföld /. Füzesabonyban 48 ilyen család kapott ilyen módon földet.

Voltak olyan családok, ahol a fiú vagy az apa évek múltán sem tért haza. Vártak rájuk 4-5 évig, mert a fogságból hosszú volt az út. A családtagok szerettek volna bizonyosat tudni, így a hatóságokhoz fordultak. A járásbíróság hirdetményt bocsátott ki, keresvén olyan személyeket, akik látták, vagy tudtak valamit az illetőről. Ha ilyen személy nem volt, vagy a halált bizonyítani nem lehetett, a keresettet holttn nyilvánították. Füzesabonyban ilyen ügy volt pl. Hegedűs Imre / szül. 1883. június 4-én / esete, aki 1914. aug. 1-én vonult be

Frontra induló népfelkelők 1914-ben

erre csak 1930-ban került sor, amikor a parlament elé vitték e súlyos kérdést a társadalmi nyomás hatására. Igaz, csak látszatzmegoldás született, mert a megszavazott összeg megközelítőleg sem igazodott a létfenntartás költségeihez.

Havonta:

25%-ot meghaladó rokkant 10 pengőt	
hadiözvegy 2 gyerekkel	6,5 pengőt
teljes árva	3,5 pengőt
félárva	0,77 pengőt kapott.

A legtöbb családban 4-5 gyermek maradt apa nélkül. Ha figyelembe vesszük, hogy pl. 1 kg cukor 1 pengő 12 fillér volt, akkor könnyen láthatjuk, hogy mire volt elég ez az összeg. A szomszédos országokban a rászorulók ennek a 15-20 szorosát kapták. Még elszomorítóbb képet kapunk, ha megnézzük az állami gondozásba vett gyerekekre fordított pénzt: 1 gyerekre 1 év alatt 35 pengőt költöttek.

Nem sokat segített a hadirokkantakon és hadiárvaikon az sem, hogy a Nagyatádi-féle földreform során egy-egy ilyen sze-

a császári és királyi 60. gyalogezredbe. Az orosz fronton harcolt, 1916. júl. 5-e után tűnt el. Felesége 1922-ben kezdte kerestetni, mivel ez nem járt eredménnyel, ezért férjét 1917. dec. 31-i dátummal holttn nyilvánították.

A dicsőséges 20.sz. eme tragikus időszaka sem hozott hát mást a nemzetnek mint a korábbi háborúk, vagy a későbbi II. vh: vért, könnyeket, fájdalmat, szenvedést, tengernyi kínt, megaláztatást: pont azoknak, akik amúgy is húzóerejét jelentették az országnak. A nemzet gerince tört el a családapák tömeges elvesztésével, amit a kor megélő generációi gyógyíthatatlan sebként viseltek egész életükben. Mi, utókor hajtsunk fejet előttük!

A következő számban megismerkedhetnek az I. világháborús katonaszobor történetével, a vitézi renddel, ennek füzesabonyi birtokosaival.

Sziklai János egykori kutatásai és Gál Éva szakdolgozata alapján összeállította:
Sipos Attila

A város 2000. évi költségvetési koncepciója

A 2000. évi költségvetési törvénytervezetben javasolt önkormányzati finanszírozás főbb jellemzői:

Állami támogatások

Normatív támogatások mértéke nő. A növekedés forrása azonban az átengedett bevételeknél tervezhető szája csökkenésből történt átcsoportosítás.

Központosított előirányzatok köre csak formailag szűkült, mivel egyes elemei átkerültek a kötött felhasználású normatív támogatások körébe. A tervezet szerint megmarad a létszámcsökkentéshez kapcsolódó központi támogatás.

Átengedett bevételek

Szja az előző évben közvetlenül (nem normatív támogatásként) kapott hányad mértéke 15 % volt. Ez a mérték 5 %-ra csökkent. Ez a csökkenés az elsődleges forrása a támogatásoknál kimutatható emelkedésnek. Az önkormányzatok az adóerőképességük függvénye alapján ezen túlmenően kiegészítésben vagy elvonásban részesülhetnek.

Az adóerőképesség az önkormányzat helyi iparüzési adójára előírt korrigált összeg, illetve az önkormányzat közigazgatási területére kimutatott szja összegének 1 főre jutó átlaga. Előzetes számítások alapján ez Füzesabony vonatkozásában körülbelül megegyezik az azonos nagyságú előírt 14.000 Ft/fő összeggel.

Gépjárműadó esetén továbbra is érvényben maradt, hogy az alsó adótétellel számított összeg 50 %-a marad az önkormányzatnál, ha az alsó adótételnél magasabb mértéket állapít meg az önkormányzat, a különbözetből származó bevétel 100 %-a az önkormányzatot illeti meg.

A termőföld bérbeadásából származó jövedelem utáni adó 100 %-a a földterület fekvése szerinti önkormányzatot illeti meg.

Az önkormányzat által kiszabott környezetvédelmi bírság 100 %-a, a területi környezetvédelmi hatóság által kiszabott bírság 30 %-a illeti meg az önkormányzatot.

Az átengedett bevételek és normatív támogatások közötti átcsoportosítások a kötelező és nem kötelező feladatok közötti forrás átcsoportosításokat jelzik. Ezáltal

rámutatnak a központi szándékra is a kötelező feladatok finanszírozásának erősítésére a nem kötelező feladatok forrásainak csökkentésére.

Az intézményi működési bevételek tervezésénél az 1999. évi tényleges teljesítést csökkenteni kell az egyszeri jellegű bevételekkel és emelni kell a 2000. évre prognosztizált infláció mértékével.

Tekintettel az önkormányzat pénzügyi helyzetére 2000. évben a bevételi többletek miatti előirányzat módosítási jogkört önkormányzati hatáskörben kell tartani.

A központi bevételek és a helyi bevételek várhatóan nem fognak olyan mértékben növekedni, hogy 1999. évi költségvetésben realizálódott hiányt ellensúlyozzák. Ugyanakkor a kiadások tekintetében sem valósult meg olyan mértékű csökkenés, ami a fennálló hiányt megszüntetné, vagy lényegesen csökkentené.

A 2000. évi költségvetést jelentősen fogja terhelni az 1999. évi hitel visszafizetése is.

Fentiek miatt a 2000. évi működési kiadások csökkentésére kell törekedni.

A működési kiadások csökkentése azokra az önkormányzati finanszírozott intézményekre nem vonatkozik, amelyek 100 %-ban támogatottak.

1./ Személyi juttatás

A feladat finanszírozásához szükséges létszám meghatározás során az önkormányzat nem határoz közvetlen létszámcsökkentésről, de személyi juttatás elvonást ír elő. Az 1999. évi eredeti személyi juttatást csökkenteni kell a tartós bér 5 %-ával.

Az 5 %-kal csökkentett 1999. évi személyi juttatás fogja képezni a 2000. évi költségvetési tervezés személyi juttatás alap-előirányzatát. Az alap előirányzatot osztani kell az 1999. évi eredeti költségvetés egy főre eső átlag személyi juttatással. Ez esetben az intézmény vezetők tesznek javaslatot a létszám meghatározására.

A létszám meghatározás során a ténylegesen betöltött álláshelyeket az üres állások álláshelyeit az intézményi átlag alapilletménnyel kell számolni.

A 2000. év decemberében esedékes 13. havi illetményt bruttó módon kell megtervezni.

A személyi juttatások alap-előirányzatát változtatni kell a feladat növekedésből, illetve csökkenésből, valamint a közalkalmazotti illetve köztisztviselői törvények változásaiból adódóan.

A pótlékok törvényi minimum mértékben kerülhetnek megtervezésre, de az 1999. évi tényleges összegtől nem alacsonyabb értékben. (Jogcíme értve a tényleges értéket.) Étkezési utalvány az adó- és járulégmentes mértékig tervezhető.

Egyéb személyi juttatás

A bértömeg 2,5 %-a, amely fedezetet nyújt helyettesítésekre, túlórákra, stb. Jubileumi jutalom előző évek gyakorlatának megfelelően a várható jogosultságok figyelembe vételével tervezhető. Ezáltal az 1999. évi eredeti költségvetésben tervezett jubileumi jutalom teljes mértékben visszavonásra kerül és így természetesen nem számít be az 5 %-os elvonás alapjába sem.

2./ Járulékok

Jogszabályi előírás szerint

3./ Dologi előirányzatok

Az energia, közüzemi díjak 1999. évi tényleges teljesítési szinten kerülnek megtervezésre, ezzel egyidejűleg tartalékokat kell képezni többlet energia költségek fedezetére.

Az élelmezéssel összefüggő normatív változások a térítési díj változások függvényei és ebből adódóan kerülhet megtervezésre a kiadás. Egyéb tekintetben az azonos típusú intézményekben normatív dologi előirányzatot kell kidolgozni, amíg az 1999. évi eredeti előirányzat átlagából számolandó és az átlag a 2000. évre prognosztizált infláció mértékével növelendő.

A közüzemi díjakon túlmenően a hatósági díjakat is ki kell emelni a dologi előirányzatok közül és ezeket is 1999. évi teljesítési szinten kell tervezni.

A karbantartási előirányzat tárgyi eszköz bruttó érték arányában kerül lebontásra.

4./ Átadott pénzeszköz

1999. évi eredet előirányzati szinten kerülnek megtervezésre, kivétel a rendszeres és eseti szociális ellátások előirányzata, amely a jogszabályban előírt mértékben változhat. Kivételt képez a Városi TV.